

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Монументальний живопис	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	8

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ЖИВОПИС

Семестр 8; курс 4
(27 січня – 10 травня)

Викладач	Носенков Володимир Миколайович, професор
E-mail	vladimirmosenkov@gmail.com
Заняття	За розкладом
Консультації	Не передбачені
Адреса	к. 403, поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057-706-02-38 (кафедра) та 095-541-48-61(особистий)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні до 18:00. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — КЖ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*.

Також студенти можуть комунікувати з викладачем за допомогою груп у Telegram. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Концептуальний живопис» є певний обсяг знань та практичних навичок, надбаних на попередніх курсах. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з фарбами у техніці акварелі, гуаші, темпері, олії.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Анорічева-Єрьомка А.І. Академічний живопис: навчальний посібник. Харків: Колорит, 2009. 176 с.
2. Анорічева-Єрьомка А.І. Світ, сповнений краси. Альбом. Харків, ХДАДМ, 2018. 152 с.

3. Деркач М.І., Гальченко В.Ю. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність. Альбом. Харків, ХДАДМ, 2015. 240 с.
4. Малиновський В.А. Рисунок голови і портретні завдання: методичні рекомендації для студ. усіх спец. архітектурн. факультету. Київ. нац. ун-т .буд-ва та архітектури. Київ, 2001. 48 с.
5. Плісс Наталя. Живопис=Natalia Pliss. Painting /упорядники: Н. Плісс, О. Боримська. Київ, 2021. 83 с.
6. Чурсіна В. Акварель. Живопис. Альбом. Харків, ХДАДМ, 2014. 192 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Полотно 80 x 100 см. – 3 шт., пензлі, палітра, папір, гумка, олівець, олія, темпера, комп'ютерна техніка (ноутбук, телефон тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є оволодіння професійними навичками зображення людської фігури, творче переосмислення класичних сюжетів, сучасне застосування і традиційних засобів художнього вираження, а також підготовка студентів до вирішення комплексних творчих і технічних завдань у галузі живопису.

Основою навчального процесу є дослідження складних пластичних та композиційних рішень, а також розвиток індивідуального художнього стилю. Навчальний процес побудований на розрахунку аспектів виконання завдань, що сприяють прогресуючому володінню складними технічними і творчими засобами:

Основними *завданнями дисципліни* є:

1. Вивчення анатомії, пластики людського тіла та її художньої інтерпретації.
2. Живописно-композиційне рішення складних постанов у просторі повітряного середовища.
3. Передача матеріальності об'єктів (шкіри, тканини, текстури) через світлотінь і колорит.
4. Використання прийомів класичного і сучасного живопису для створення індивідуального художнього стилю.
5. Планування й реалізація кожного етапу образотворчої діяльності з акцентом на академічну дисципліну та розвиток творчого мислення.

Дисципліна забезпечує такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дана дисципліна є однією з *найважливіших* фундаментальних дисциплін, що виховують творче мислення, ідейно-естетичні погляди, які сприяють придбанню професійної майстерності.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ дисципліна вивчається протягом 8-го семестру 4-го курсу (5 кредити ECTS, 150 учбових годин), у тому числі 60 години - аудиторні (практичні) заняття та 90 годин - самостійні). Всього дисципліна має по 2 модулі в семестрі.

Основною формою навчання живопису є етюд з натури. Процес вивчення натури повинний будуватися на всіх елементах образотворчої мови: живопису, композиції, малюнку, світлотіньових і кольоротональних співвідношеннях.

Головною вимогою у процесі навчання живопису є визначення пластики, кольоротональних співвідношень натури пошук її виразних особливостей, а також гармонічне композиційне рішення полотна. Процес навчання складається з таких етапів: етюд-пошук, академічний етюд та самостійна робота.

8 семестр містить:

2 МОДУЛІ та три завдання.

1 МОДУЛЬ містить 1 практичне завдання:

- 1) «Оголена лежача жіноча постать» в оточенні декоративних драпіровок у складному ракурсі (з фото).** Завдання спрямоване на перспективу вивчення передачі пластичної складності людського тіла в поєднанні з текстурою і складками драпірування, гармонійного розміщення фігури на площині полотна та роботи зі світлотінню в складному ракурсі.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

- 1) Створення арт-об'єкта на основі роботи першого модуля**, яке створює творчий підхід до переосмислення попередньої композиції, інтеграції сучасних ідей, техніки і матеріалів, зберігаючи пластичну основу й виразність оригінального сюжету.
- 2) Автопортрет через аналог старих майстрів**, що має на меті дослідження стилістичних і технічних прийомів класичного живопису, створення портрета із самотньою інтерпретацією, яка базується на вивчених роботах обраного майстра.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни розкриваються шляхом практичних занять. Лекційні, семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення практичних тем. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю (модульний). Поточний перегляд здійснюються у вигляді іспиту (перегляду). Для допуску до перегляду з дисципліни «Концептуальний живопис» повинні бути оцінені завдання, з яких складаються модулі (два модулі).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
Відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
Добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери сприятливої до відвертої дискусії зі студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач приділяє досягненню програмних результатів дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання. Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім іспиту). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції. У разі відрядження, хвороби (інших форс-мажорних обставин) викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою домовленістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини. Самостійне відпрацювання обраної теми з дисципліни «Робота в матеріалі: фреска» відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких поважних причин.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студент зобов'язаний дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні іспиту тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено не доброчесне використання інформації, то студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі іспиту — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>

РОЗКЛАД КУРСУ

8 семестр

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 модуль						
Згідн. розкл.	1	П	«Оголена лежача жіноча постать» в оточені декоративних драпіровок у складному ракурсі (з фото натурної постановки метод фонду кафедри).	20	Поточний перегляд	
2 модуль						
Згідн. розкл.	2.1	П	На основі роботи першого модуля створення арт-об'єкту	20	Поточний перегляд	
Згідн. розкл.	2.2	П	Автопортрет через аналог старих майстрів.	20	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
8 семестр		
1	Поточний перегляд	40
2.1	Поточний перегляд	30
2.2	Поточний перегляд + екзаменаційний перегляд	30
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали				Критерії оцінювання
A	90-100	5	Відмінно	Студент, контрольна робота якого повною мірою відповідає методичним вимогам (наявність яскраво вираженої авторської ідеї; оригінальність, цілісність і гармонійність художньо-образного рішення теми; фахове володіння графічною технікою, відповідність образотворчих засобів композиції концепції твору).
B+	82-89	4+	Добре	Отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з контрольним завданням, творчо підійшов до його виконання, але при цьому зробив декілька незначних помилок.
C	74-81	4		Отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з поставленим завданням, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота має суттєві недоліки.
D	64-73	3+	Задовільно	Отримує студент, який виконав завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота має значні недоліки (непереконливе використання образотворчих засобів композиції або часткова невідповідність цих засобів композиції або часткова невідповідність цих засобів концепції твору).
E	60-63	3		Отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).
FX	35-59	2	Незадовільно, з можливістю повторного складання	Отримує студент, який не впорався із головним завданням контрольної роботи, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдання (компілятивність образного рішення теми; невідповідність між змістом і формою; невміле використання образотворчих засобів композиції при створенні художнього образу).
F	0-34	1	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Отримує студент, який не володіє знаннями та практичними навичками зазначеної дисципліни, не виконав контрольної роботи, не впорався з поставленим завданням.
				Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час практичних занять, участь у художніх виставках та конкурсах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна література:

1. Анорічева-Єрьомка А.І. Академічний живопис. Навчальний посібник. Харків: Колорит, 2009. 176 с.
2. Анорічева-Єрьомка А.І. Світ, сповнений краси. Альбом. Харків, ХДАДМ, 2018. 152 с.
3. Берджер Д. Як ми бачимо. Харків: IST Publishing, 2020. 176 с.
4. Гуцул, І. В. Лашко, О. В. Бучачий ; Кам'янецьПоділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Каф. образотвор. і декорат.-приклад. мистецтва та реставрації творів мистецтва. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. 125 с
5. Деркач М.І., Гальченко В.Ю. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність. Альбом. Харків, ХДАДМ, 2015. 240 с.
6. Дубрівна, А.П. Основи пленерного живопису [Текст]: навч. посіб.; упорядник А.П. Дубрівна. Київ: КНУТД, 2007. 51 с.
7. Каленюк О. М., Панфілова О. Г., Тарасюк І. І. Формування професійних навичок майбутніх художників за допомогою живопису з натури. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти*. Луцьк, 2022. С. 165-169.
8. Малиновський В.А. Рисунок голови і портретні завдання: методичні рекомендації для студ. усіх спец. архітектурн. факультету. Київ. нац. ун-т. буд-ва та архітектури. Київ, 2001. 48 с.
9. Плісс Наталя. Живопис=Natalia Pliss. Painting /упорядники: Н. Плісс, О. Боримська. Київ: [б.в.], 2021. 83 с.
10. Чурсіна В. Акварель. Живопис. Альбом. Харків, ХДАДМ, 2014. 192 с.
11. Шпак В. Акварель. Основи живопису. Київ: АДЕФ-Україна, 2013. 256 с.

Допоміжна література:

1. Владимирська Г. Мистецтво розуміти мистецтво. Ірпінь: Перун, 2017. – 404 с. 10.
2. Гуцул, І. А. Живопис. Техніки малярства: навч.-метод. посіб. для студентів галузі знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 023 "Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація"; галузі знань 01 "Освіта/ Педагогіка", спец. 014.12 "Середня освіта (Образотворче мистецтво)"
3. Гілен П. Креативність та інші фундаменталізми. Харків: IST Publishing, 2019. 112 с.
4. Дивак В.І., Покотило К.М., Король В.П. Симфонія барв. Малюнки Олександра Боровікова: навчальний посібник. Київ, 2021. 200 с.
5. Лоханько В. Е. Художні матеріали і техніка живопису. Харків : Фоліо, 2019. 196 с.
6. Малиновський В'ячеслав. Живопис. Акварель: каталог / Нац. спілка художників України; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : Софія, 2006. 47 с.

Електронні ресурси:

1. <https://library.knuba.edu.ua/>
2. <https://artukraine.com.ua>
3. <https://www.wikiart.org/uk>